

U Hrvatskoj su **23 tisuće ljudi** zbog post-COVID sindroma morali u bolnicu

Teške posljedice mjesecima trpe i mladi koji su preboljeli koronu

Sandra Veljković

Kad je riječ o COVID-19, faktori rizika za razvoj teže kliničke slike bolesti te hospitalizaciju, kao i za smrtni ishod, do sada su se prilično dobro iskristalizirali: oni uključuju stariju dob, muški spol i postojeće komorbiditete, uključujući pretilost, kardiovaskularne bolesti, respiratorne bolesti i hipertenziju. No čimbenici rizika za nastanak post-COVID sindroma ili dugog COVID-a, stanja narušenog zdravlja i nakon akutne bolesti, manje su poznati. Jedno je ipak utvrđeno: od tog sindroma, koji uključuje niz simptoma, od opadanja kose, zaduhe, preko dugotrajnog umora, kardioloških i hematoloških stanja te ozbiljnih neuroloških problema, jednako pate oni koji su preboljeli teški oblik COVID-19, kao i oni kod kojih je akutna bolest prošla u nekoliko dana s laganom kliničkom slikom. Prema studiji objavljenoj u časopisu Lancet, čak 76 posto hospitaliziranih šest mjeseci nakon bolesti imalo je jedan ili više tegoba post-COVID sindroma.

U Hrvatskoj, kako je jučer rekao ministar zdravstva Vili Beroš, broj obrađenih pacijenata s post-COVID sindromom u bolnicama, koji je u stalnom porastu, trenutačno iznosi više od 23.000.

U KB-u Dubrava dosad je u dnevnoj bolnici pregledano više od 2500 bolesnika, uglavnom onih koje smo liječili unutar primarnog respiracijskog centra, ali i ambulantnih bolesnika. U dosta bolesnika koji su imali lakši oblik akutne bolesti i nisu imali neke

izražene smetnje, kroz mjesec ili dva, s odgodom, mogu se javiti smetnje disanja, kašalj, umor – kaže dr. sc. Đivo Ljubičić, internist-pulmolog te pročelnik Zavoda za pulmologiju KB-a Dubrava.

Prekomjerna reakcija

Dominiraju simptomi dišnog sustava, zaduha, slabije toleriranje napora te kašalj, kod dosta bolesnika upalne promjene na plućima koje su bile prisutne tijekom akutne bolesti mogu trajati do 6 mjeseci. Nekim bolesnicima dijagnosticiraju i trombe u plućnim krvnim žilama. Mnogo bolesnika ima brojne neurološke simptome, smetnje koncentracije, nesanicu, zaboravljivost, glavobolje, a prisutne su i kardiološke smetnje, aritmije i bol u prsima. Psihološke posljedice COVID-19 manifestiraju se i kao smetnje disanja. Događa se i da se prilikom pregleda otkrije karcinom, nevezan za COVID-19, koji se dotad skrivao ili plućna fibroza.

– Snaga našeg imunskog sustava je golema – objašnjava prof. dr. Dragan Primorac. Nažalost, njegova reakcija u srazu sa SARS-CoV-2 može postati nekontrolirana i prekomjerna što predstavlja glavni čimbenik pokretanja kaskade promjena koje mogu dovesti do sistemskog multiorganskog oštećenja. – Logična razmišljanja vodećih virologa idu u smjeru da je glavni razlog dugotrajnog trajanja simptoma povezanih s post-COVID-19 sindromom zapravo prikrivena infekcija u organizmu koja dovodi do prolongiranog imunskog odgovora organizma – govori Primorac. Najčešći simptomi uključuju dugotrajan gubitak osjeta okusa i mirisa, kronični umor, malaksalost, poremećaj pamćenja i koncentracije, noćno

EMICA ELVEDY/PXSELL

KB DUBRAVA S brojnim smetnjama nakon mjesec ili dva javljaju se i pacijenti koji su imali lakši oblik korone

znojenje, bolove u prsima ali i u mišićima i zglobovima, glavobolje, kožni osip ili gubitak kose. U radu koji je nedavno objavljen u Brain Communicationsu, a u kojem je analizirana mlađa populacija osoba koje su preboljele COVID-19, utvrdilo se da 78 posto pacijenata čak tri mjeseca nakon što su izišli iz akutne faze bolesti ima blage kognitivne poteškoće, uključujući deficite pamćenja, pažnje, percepcije. Pokazano je

Dr. Đivo Ljubičić:
Bolesnici imaju trombe u plućima, neurološke i kardiološke smetnje

Prof. dr. Dragan Primorac: *Posljednjih tjedana sve je više neuroloških bolesnika*

da i u mladih osoba COVID-19 može dovesti do začepjenja krvnih žila mozga, konvulzija, ali i sindroma (Guillain-Barréov sindrom) koji dovode do prolazne paralize.

Kako nastaju oštećenja

– Posljednjih tjedana u post-COVID ambulantu Specijalne bolnice Sv. Katarina najviše dolaze pacijenti s neurološkim simptomima, nesanicom, gubitkom memorije, kroničnim umorom, malaksalošću, poremećajem pamćenja i koncentracije – ističe Primorac te dodaje kako prema mnogim znanstvenicima poremećaj mikrocirkulacije, ili preciznije oštećenje endotelne stanice krvnih žila, inicira procese koji dovode do narušavanja integriteta krvnih žila, stimulacije agregacije trombocita, ali i leukocitne infiltracije, te predstavlja osnovu u razumijevanju oštećenja organskih sustava. ●